EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 31.1.2020.
COM(2020) 34 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Eiropas Savienības Solidaritātes fonda 2017.–2018. gada ziņojums

SATURS

1. Ievads 2
2. Pieteikumi 2
3. Finansēšana 10
4. Palīdzības pasākumu izbeigšana 11
5. Secinājumi 12

1. IEVADS

Padomes 2002. gada 11. novembra Regulas (EK) Nr. 2012/2002, ar ko izveido Eiropas Savienības Solidaritātes fondu (turpmāk "regula"), 12. pantā ir noteikts, ka Komisija iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu par Fonda darbību iepriekšējā gadā. Izņēmuma kārtā, ņemot vērā to, ka Solidaritātes fonda izmantošanas procedūra attiecībā uz visām 2017. gada katastrofām tika pabeigta tikai 2018. gadā, šis ziņojums ietver Fonda darbības gan 2017. gadā, gan 2018. gadā. Ziņojumā ir apkopota informācija par pārskata periodā saņemtajiem pieteikumiem un izbeigtajiem palīdzības pasākumiem. Komisija visus pieteikumus izvērtēja atbilstoši 2014. gadā grozītajā regulā[1] iekļautajiem kritērijiem.

2017. gadā Komisija saņēma — no Francijas, Grieķijas, Latvijas, Lietuvas, Polijas, Portugāles un Spānijas — 10 jaunus pieteikumus finansiāla pabalsta saņemšanai no Solidaritātes fonda. Turklāt — un tas ir pats būtiskākais — Itālija pārskatīja un atjaunināja savu pieteikumu, kas sākotnēji tika iesniegts 2016. gadā attiecībā uz to lielo zemestrīču virkni, kuras sākās 2016. gada augustā un turpinājās līdz 2017. gada sākumam.

Portugāle, Grieķija, Francija un Spānija pieprasīja avansa maksājumu par pieciem pieteikumiem, un no tiem avansu varēja piešķirt par trijiem. Komisija dažu nedēļu laikā pēc pieteikumu saņemšanas izmaksāja šos avansus par kopējo apjomu 6,5 miljoni EUR.

Divi no saņemtajiem pieteikumiem, proti, pieteikums attiecībā uz plūdiem Mursijā un pieteikums attiecībā uz ugunsgrēkiem Donjanā (*Doñana)*, Spānijā, neatbilda regulas noteikumiem, tāpēc netika pieņemti. Lēmumus par pārējiem 2017. gada astoņiem jaunajiem pieteikumiem pieņēma 2018. gadā. Turklāt Komisija izbeidza sešus iepriekšējus Solidaritātes fonda palīdzības pasākumus.

2018. gadā Komisija saņēma — no Bulgārijas, Itālijas, Kipras un Rumānijas — četrus pieteikumus palīdzības saņemšanai no Solidaritātes fonda, bet Komisija nevarēja pieņemt Kipras pieteikumu. Neviena no pārējām trim valstīm nepieprasīja avansa maksājumu. 2018. gadā Komisija Bulgārijai izmaksāja kopā 2,3 miljonus EUR. Lēmumi par 2018. gadā saņemtajiem pārējo abu valstu pieteikumiem minētā gada beigās joprojām nebija pieņemti.

I pielikumā norādītas lielo katastrofu zaudējumu robežvērtības Solidaritātes fonda izmantošanai 2017. un 2018. gadā. II pielikumā ir sniegts pārskats par 2017./2018. gadā apstiprinātajiem pieteikumiem, norādot arī attiecīgo finanšu informāciju.

2. PIETEIKUMI

➢ *2017. GADĀ*

Komisija 2017. gadā saņēma 10 jaunus pieteikumus finansiāla pabalsta saņemšanai no Solidaritātes fonda. Tos visus Komisija saņēma tiesību aktā noteiktajā termiņā —

[1] Padomes 2002. gada 11. novembra Regula (EK) Nr. 2012/2002, ar ko izveido Eiropas Savienības Solidaritātes fondu (OV L 311, 14.11.2002., 3. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2014. gada 15. maija Regulu (ES) Nr. 661/2014 (OV L 189, 27.6.2014., 143. lpp.).

“ne vēlāk kā divpadsmit nedēļas no dienas, kad (..) radušies pirmie zaudējumi” (regulas 4. panta 1. punkts). Trīs pieteikumi attiecās uz lielām katastrofām, seši — uz reģionālām katastrofām, un viens bija balstīts uz “kaimiņvalsts” katastrofu noteikumiem. Komisija pieņēma īstenošanas lēmumus, ar kuriem 2018. gadā astoņiem no minētajiem pieteikumiem tika piešķirts finansiāls pabalsts no ES Solidaritātes fonda.

ITĀLIJA: zemestrīču virkne 2016./2017. gadā

Kā minēts iepriekšējā gada ziņojumā, laikā no 2016. gada augusta līdz 2017. gada janvārim Itālijas centrālajā Apenīnu reģionā notika spēcīgāko Solidaritātes fonda vēsturē pieredzēto zemestrīču virkne. Kopējie tieši zaudējumi sasniedza nepieredzēti lielu summu 21,879 miljardu EUR apmērā, kas vairāk nekā sešas reizes pārsniedz uz lielajām katastrofām attiecināmo robežvērtību, un tā ir pārliecinoši lielākā katastrofa kopš Solidaritātes fonda radīšanas. Lielākais iespējamais avanss 30 miljonu EUR apmērā tika izmaksāts 2016. gada decembrī pēc tam, kad Komisija 2016. gada 16. novembrī bija saņēmusi Itālijas sākotnējo pieteikumu.

Tā kā līdz 2017. gada janvārim sekoja vairāki spēcīgi pēcgrūdieni, Itālijai bija vairākas reizes jāatjaunina savs sākotnējais pieteikums — jaunākais pārskatītais pieteikums tika saņemts 2017. gada 25. maijā.

Pamatojoties uz noteikto metodi, pēc kuras aprēķina Solidaritātes fonda atbalsta summas (t. i., 2,5 % no tās kopējo zaudējumu daļas, kas nepārsniedz uz lielajām katastrofām attiecināmo robežvērtību, un 6 % no tās zaudējumu daļas, kas pārsniedz šo robežvērtību), Itālijai bija tiesības saņemt 1 196 797 579 EUR jeb teju 1,2 miljardus EUR. Šī summa, kas ir pārliecinoši lielākā atbalsta summa, kādu jebkad izmaksājis Solidaritātes fonds, un kas vairāk nekā divas reizes pārsniedz fondam pieejamo maksimālo gada piešķīrumu.

Laimīgā kārtā viss 2016. gada piešķīrums bija palicis neiztērēts (maksājumi 2016. gadā tika veikti no summas, kas bija pārcelta no 2015. gada). Tāpēc 2016. gada piešķīrumu pārcēla uz 2017. gadu. Turklāt Komisija izteica priekšlikumu pirmo reizi piemērot DFS regulas 10. panta 2. punkta noteikumu, kas paredz, ka atlikušās starpības segšanai izņēmuma gadījumos tiek izmantots nākamā gada (2018. gada) piešķīrums.

FRANCIJA: viesuļvētras “Irma” un “Marija” Senmartēnā un Gvadelupā

2017. gada 5. un 6. septembrī Karību jūras reģionā plosījās nepieredzēti spēcīga piektās kategorijas viesuļvētra ar nosaukumu “Irma”, nogalinot vai ievainojot ievērojamu skaitu cilvēku un sagraujot visu savā ceļā. Viesuļvētras “Irma” centrs šķērsoja Senmartēnas/Sintmārtenas salu ar vidējo ātrumu 290–295 km/h, iznīcinot vairāk nekā 90 % salas. Tikai pēc divām nedēļām, 2017. gada 18. un 19. septembrī, Karību jūras reģionu šķērsoja viesuļvētra “Marija” — vēl viena piektās kategorijas viesuļvētra, kura izcēlās tādos pašos meteoroloģiskajos un klimatiskajos apstākļos kā viesuļvētra “Irma” —, radot ievērojamus papildu postījumus Senmartēnā/Sintmārtenā, Gvadelupā un daļā Martinikas.

Francija 2017. gada 27. novembrī iesniedza pieteikumu Solidaritātes fonda finansiālā pabalsta saņemšanai, iekļaujoties 12 nedēļu termiņā.

Francijas iestādes aprēķināja, ka katastrofa radījusi kopējos tiešos zaudējumus 1956,241 miljona EUR apmērā. Pieteikums tika iesniegts, pamatojoties uz regulas

2. panta 3. punktā minētajiem "reģionālas dabas katastrofas" kritērijiem. Pieteikums attiecās uz vienu *NUTS* 2. līmeņa reģionu, kas ietver Senmartēnu un Gvadelupu. Tā kā šim reģionam ir tālākā reģiona statuss Līguma par Eiropas Savienības darbību 349. panta nozīmē, tika piemērota mazāka zaudējumu robežvērtība — 1 % reģionālā IKP. Lai gan tā netika klasificēta kā liela katastrofa, ziņotie tiešie zaudējumi bija 21,9 % reģiona iekšzemes kopprodukta (IKP) un tie pārliecinoši pārsniedza regulā norādīto tālākajiem reģioniem piemērojamo robežvērtību — 1 %. Tāpēc pēc šā pieteikuma iesniegšanas Francija bija tiesīga saņemt Solidaritātes fonda pabalstu.

Komisija 2017. gada 12. decembrī izmaksāja Francijai avansu 4 890 603 EUR apmērā, kas atbilst 10 % no paredzamā finansiālā pabalsta no Solidaritātes fonda līdzekļiem — 48 906 025 EUR.

GRIEĶIJA

Zemestrīce Lesbas salā 2017. gadā

2017. gada 12. jūnijā Lesbas salu Ziemeļegejas reģionā skāra zemestrīce, kuras stiprums bija 6,3 magnitūdas pēc Rihtera skalas. Sekoja vairāki pēcgrūdieni, kas radīja postījumus privātmājām, uzņēmumiem un vietējai infrastruktūrai.

Grieķija 2017. gada 1. septembrī iesniedza pieteikumu finansiāla pabalsta saņemšanai no Solidaritātes fonda.

Grieķijas iestādes aprēķināja, ka kopējie tiešie zaudējumi ir 54,365 miljoni EUR. Pieteikums tika iesniegts, pamatojoties uz "reģionālo dabas katastrofu" kritērijiem, kas izklāstīti regulas 2. panta 3. punktā, kurā noteikts, ka "reģionāla dabas katastrofa" ir jebkāda dabas katastrofa, kas uz pabalstu tiesīgas valsts reģionā *NUTS 2* līmenī rada tiešus zaudējumus, kuri pārsniedz 1,5 % no minētā reģiona IKP. Zemestrīces radītie zaudējumi Lesbā veidoja 2,14 % no attiecīgā Ziemeļegejas *NUTS* 2. līmeņa reģiona IKP un tādējādi pārsniedza regulā noteikto robežvērtību — 1,5 % no reģiona IKP. Tāpēc pēc šā pieteikuma iesniegšanas Grieķija bija tiesīga saņemt Solidaritātes fonda pabalstu.

Komisija 2017. gada 9. novembrī izmaksāja Grieķijai avansu 135 912 EUR apmērā, kas atbilst 10 % no paredzamā finansiālā pabalsta no Solidaritātes fonda līdzekļiem — 1 359 119 EUR.

Zemestrīce Kosas salā 2017. gadā

2017. gada 20. jūlijā Dienvidegejas reģionu starp Bodrumu (Turcija) un Kosas salu (Grieķija) skāra zemestrīce, kuras stiprums bija 6,6 magnitūdas pēc Rihtera skalas, un tai sekoja vairāki pēcgrūdieni. Kaitējums tika nodarīts galvenokārt valsts infrastruktūrai un īpašumiem, kā arī svarīgām kultūras mantojuma vietām.

Grieķija iesniedza pieteikumu pabalstam no Solidaritātes fonda 2017. gada 11. oktobrī, t. i., iekļaujoties 12 nedēļu termiņā.

Grieķijas iestādes aplēsa, ka katastrofas radītie kopējie tiešie zaudējumi ir 101,432 miljoni EUR. Pieteikums tika iesniegts, pamatojoties uz regulas 2. panta 3. punktā minētajiem "reģionālu katastrofu" noteikumiem. Zemestrīces radītie zaudējumi Kosā veidoja 1,8 % no attiecīgā Dienvidegejas *NUTS* 2. līmeņa reģiona IKP un tādējādi pārsniedza regulā noteikto robežvērtību — 1,5 %. Tāpēc pēc šā pieteikuma iesniegšanas Grieķija bija tiesīga saņemt Solidaritātes fonda pabalstu 2 535 796 EUR apmērā. Lai gan Grieķija bija pieteikusies uz avansa maksājumu, to

nebija iespējams izmaksāt, jo pastāvēja sākotnējas neskaidrības par pieteikuma atbilstību.

LATVIJA: plūdi 2017. gadā

2017. gada vasarā un rudenī Latviju skāra ilgstošs stipru lietusgāžu periods, kura dēļ radās augsnes piesātinājums un vēlāk — plūdi visā valstī, jo īpaši Latgales reģionā un tā apkaimē. Tāpēc gāja bojā labība un radās plaši postījumi ūdenstecēm, kanalizācijas sistēmai, savienotām ūdens attīrīšanas iekārtām, kā arī ceļu un dzelzceļa infrastruktūrai.

Latvijas iestādes iesniedza pieteikumu pabalstam no Solidaritātes fonda 2017. gada 14. novembrī, iekļaujoties 12 nedēļu termiņā no 2017. gada 24. augusta, kad tika nodarīti pirmie postījumi.

Latvija lēsa, ka plūdu radītie kopējie tiešie zaudējumi ir 380,524 miljoni EUR. Šī summa pārsniedza lielo katastrofu robežvērtību, kas noteikta Solidaritātes fonda izmantošanai un bija piemērojama Latvijai 2017. gadā, — 145,740 miljonus EUR (t. i., 0,6 % no Latvijas IKP). Tā kā aplēstie kopējie tiešie zaudējumi pārsniedza minēto robežvērtību, katastrofa tika kvalificēta kā "liela dabas katastrofa" regulas nozīmē. Tāpēc pēc šā pieteikuma iesniegšanas Latvija bija tiesīga saņemt Solidaritātes fonda pabalstu 17 730 519 EUR apmērā. Latvija nepieprasīja avansa maksājumu.

LIETUVA: plūdi 2017. gadā

2017. gada vasaras beigās un rudenī Lietuvu skāra ilgstošas lietusgāzes, kā rezultātā augsne bija pārsātināta un nespēja uzsūkt lieko ūdeni. Tas izraisīja plūdus, kuri nodarīja kaitējumu galvenokārt tīkla infrastruktūrai un lauksaimniecības nozarei.

Lietuvas iestādes iesniedza pieteikumu pabalstam no Solidaritātes fonda 2017. gada 22. decembrī, iekļaujoties 12 nedēļu termiņā no 4. oktobra, kad tika reģistrēti pirmie postījumi.

Lietuva lēsa, ka plūdu radītie kopējie tiešie zaudējumi ir 407,366 miljoni EUR. Šī summa pārsniedza lielo katastrofu robežvērtību, kas noteikta Solidaritātes fonda izmantošanai un bija piemērojama Lietuvai 2017. gadā, — 214,944 miljonus EUR (t. i., 0,6 % no Lietuvas IKP). Tā kā aplēstie kopējie tiešie zaudējumi pārsniedza minēto robežvērtību, katastrofa tika kvalificēta kā "liela dabas katastrofa" un tādējādi Lietuva bija tiesīga no Solidaritātes fonda saņemt pabalstu 16 918 941 EUR apmērā. Lietuva nepieprasīja avansa maksājumu.

POLIJA: vētra 2017. gadā

Laikā no 2017. gada 9. līdz 12. augustam daļu Polijas skāra ārkārtīgi spēcīgas vētras un lietusgāzes, kas nodarīja plašus postījumus privātajiem un valsts mežiem, publiskajai infrastruktūrai un citiem īpašumiem.

Polija iesniedza pieteikumu pabalstam no Solidaritātes fonda 2017. gada 25. oktobrī, iekļaujoties 12 nedēļu termiņā no dienas, kad tika reģistrēti pirmie postījumi.

Polijas iestādes lēš, ka katastrofas radītie kopējie tiešie zaudējumi ir 491,170 miljoni EUR. Pieteikums tika iesniegts, pamatojoties uz regulas 2. panta 3. punktā minētajiem "reģionālu katastrofu" noteikumiem. Vētras nodarītie postījumi veido

2,04 % no vidējā svērtā reģionālā IKP[2] trijos skartajos reģionos, proti, Kujāvijas-Pomožes vojevodistē, Pomožes vojevodistē un Lielpolijas vojevodistē, un tādējādi tie pārsniedz regulā noteikto robežvērtību — 1,5 %. Tāpēc pēc šā pieteikuma iesniegšanas Polija bija tiesīga saņemt Solidaritātes fonda pabalstu 12 279 244 EUR apmērā. Polija nepieprasīja avansa maksājumu.

PORTUGĀLE: meža ugunsgrēki 2017. gadā

Laikā no 2017. gada jūnija līdz oktobrim Portugāli skāra vairāki tādu plašu meža ugunsgrēku viļņi, kurus izraisīja augsta gaisa temperatūra, spēcīgi vēji un ārkārtīgi zems mitruma līmenis. Šie ugunsgrēki skāra galvenokārt Portugāles centrālos un ziemeļu reģionus un radīja lielus postījumus, iznīcinot būtisku valsts infrastruktūru, sabiedriskas ēkas, privātmājas, uzņēmumus, lauksaimniecības zemi un meža zemi.

Pirmais ugunsgrēku vilnis sākās 2017. gada 17. jūnijā Portugāles centrālajā reģionā. Portugāle nekavējoties — 2017. gada 17. jūlijā — un nevainojami iekļaujoties 12 nedēļu termiņā iesniedza sākotnēju pieteikumu Solidaritātes fonda atbalstam. Tomēr laikā no jūlija līdz oktobrim atkārtojās spēcīgi ugunsgrēki. Lai šie notikumi tiktu ņemti vērā, Portugāle 2017. gada 13. oktobrī un 14. decembrī iesniedza sava sākotnējā iesnieguma atjauninājumus, tai skaitā pārskatītas to kopējo zaudējumu summas aplēses, kas ugunsgrēku dēļ radušies laikā no 2017. gada jūnija līdz oktobrim.

Pēdējā pieteikumā Portugāles iestādes lēsa, ka kopējie tiešie zaudējumi, kas ugunsgrēku dēļ radušies laikā no jūnija līdz oktobrim, ir 1457,966 miljoni EUR. Pieteikums tika iesniegts par "lielu dabas katastrofu" saskaņā ar regulas 2. panta 2. punktu. Zaudējumu summa bija 0,832 % Portugāles IKP, tāpēc pārsniedza lielo katastrofu robežvērtību, kas noteikta Solidaritātes fonda izmantošanai un bija piemērojama 2017. gadā, — 1051,566 miljonus EUR (t. i., 0,6 % no Portugāles IKP). Tāpēc katastrofa tika kvalificēta kā "liela dabas katastrofa".

2017. gada 29. novembrī Komisija izmaksāja Portugālei avansu 1 494 331 EUR apmērā, pamatojoties uz iepriekšējā pieteikumā ziņotajiem zaudējumiem. Galīgais finansiālais pabalsts no Solidaritātes fonda bija 50 673 132 EUR.

SPĀNIJA

Meža ugunsgrēki Galisijā 2017. gadā

Laikā no 2017. gada 10. līdz 17. oktobrim Spānijas ziemeļrietumos, Galisijas reģionā, izcēlās lieli dabas ugunsgrēki. Ugunsgrēkus izraisīja tādi paši meteoroloģiskie apstākļi kā Portugālē, t. i., augsta gaisa temperatūra, vēji un ārkārtīgi zems mitruma līmenis. Ugunsgrēki radīja lielus postījumus svarīgai valsts infrastruktūrai, privātmājām, uzņēmumiem un meža zemei.

Spānija iesniedza pieteikumu pabalstam no Solidaritātes fonda 2017. gada 22. decembrī, iekļaujoties12 nedēļu termiņā no 2017. gada 10. oktobra, kad tika reģistrēti pirmie postījumi.

Spānijas iestādes aprēķināja, ka katastrofa radījusi tiešos zaudējumus kopā 129,147 miljonu EUR apmērā. Šī summa bija krietni mazāka par lielo katastrofu robežvērtību, kas Spānijai piemērojama 2017. gadā, — 3378,5 miljoniem EUR (t. i.,

[2] Pamatojoties uz 2014. gada datiem, vidējais svērtais reģionālais IKP ir 24,089 miljoni EUR.

3 miljoniem, rēķinot pēc 2011. gada cenām). Tā bija mazāka arī par reģionālās katastrofas robežvērtību, t. i., 1,5 % reģiona IKP, kas Galisijā ir 808 miljoni EUR. Tāpēc regulas ietvaros katastrofu nevarēja kvalificēt ne kā "lielu dabas katastrofu", ne kā "reģionālu dabas katastrofu". Tomēr Spānijā valdīja tādi paši meteoroloģiskie apstākļi, kādi izraisīja lielo katastrofu Portugālē. Tāpēc Spānijas iestādes iesniedza savu pieteikumu, balstoties uz regulas 2. panta 4. punktā minēto, tā dēvēto kaimiņvalsts noteikumu, saskaņā ar kuru uz pabalstu tiesīga valsts, kas cietusi no tādas pašas katastrofas, no kuras cietusi uz pabalstu tiesīga kaimiņvalsts un kura kaimiņvalstī atzīta par lielu katastrofu, arī var izmantot Solidaritātes fonda atbalstu. Tāpēc pēc šā pieteikuma iesniegšanas Spānija bija tiesīga saņemt Solidaritātes fonda pabalstu 3 228 675 EUR apmērā.

*Ugunsgrēki Donjanā (***Doñana***) 2017. gadā*

Kopš 2017. gada sākuma plašu teritoriju Spānijas dienvidos skāris liels sausums.

Tas 2017. gada 24. jūnijā Donjanas dabas rezervātā izraisīja ugunsgrēku, kas ilga līdz 2017. gada 8. jūlijam. Ugunsgrēks iznīcināja vairāk nekā 10 000 hektāru ekoloģiski jutīgas un vērtīgas meža zemes, tai skaitā Donjanas Nacionālā parka centrālo daļu, kas ietvēra daudz dažādu ekosistēmu un deva patvērumu savvaļas dzīvniekiem, piemēram, daudziem gājputniem un apdraudētām sugām. Minētā teritorija ir *UNESCO* Pasaules mantojuma objekts. Tādējādi katastrofa ir iedragājusi arī uz lauksaimniecību, mežsaimniecību un tūrismu balstītās vietējās ekonomikas galvenos pīlārus.

2017. gada 15. septembrī Spānija iesniedza pieteikumu Solidaritātes fonda pabalstam, iekļaujoties 12 nedēļu termiņā no dienas, kad ugunsgrēki bija nodarījuši pirmos postījumus.

Savā pieteikumā Spānija ziņoja, ka katastrofas nodarītie kopējie tiešie zaudējumi ir 117,897 miljoni EUR. Pieteikums tika iesniegts, pamatojoties uz regulas 2. panta 3. punktā minētajiem "reģionālu katastrofu" kritērijiem. Spānijas pieteikums bija saistīts tikai ar vienu *NUTS* 2. līmeņa reģionu, proti, Andalūziju. Tomēr ziņotie tiešie zaudējumi bija mazāki nekā 0,1 % reģiona IKP (139,099 miljoni EUR), tādējādi tie bija krietni mazāki par regulas 2. panta 3. punktā minēto 1,5 % robežvērtību.

Tāpēc Spānijas iesniegtais pieteikums neatbilda vissvarīgākajam nosacījumam, kas jāizpilda, lai varētu izmantot Solidaritātes fondu, un Spānija nebija tiesīga saņemt Solidaritātes fonda pabalstu.

Plūdi Mursijā 2017. gadā

2016. gada decembrī atsevišķas Spānijas dienvidu teritorijas skāra stipri nokrišņi, kas izraisīja plūdus. Katastrofa radīja zaudējumus valsts tīkla infrastruktūrai un īpašumiem, privātmājām, uzņēmumiem, lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un videi.

2017. gada 3. martā Spānija, iekļaujoties 12 nedēļu termiņā no dienas, kad katastrofa bija nodarījusi pirmos postījumus, Komisijai iesniedza pieteikumu Solidaritātes fonda pabalstam tikai attiecībā uz Mursijas reģionu.

Savā pieteikumā Spānija ziņoja, ka katastrofas nodarītie kopējie tiešie zaudējumi ir 214,569 miljoni EUR. Pieteikums tika iesniegts, pamatojoties uz regulas 2. panta 3. punktā minētajiem "reģionālu katastrofu" kritērijiem. Ziņotie tiešie zaudējumi bija 0,8 % reģiona IKP (26,808 miljoni EUR), tādējādi tie bija krietni mazāki par regulas 2. panta 3. punktā minēto 1,5 % robežvērtību.

Tāpēc Spānijas iesniegtais pieteikums neatbilda vissvarīgākajam nosacījumam, kas jāizpilda, lai varētu izmantot Solidaritātes fondu, un Spānija nebija tiesīga saņemt Solidaritātes fonda pabalstu.

➢ *2018. GADĀ*

2018. gadā Komisija saņēma četrus jaunus pieteikumus, trīs no tiem attiecās uz reģionālām katastrofām, un viens — uz lielu katastrofu. Komisija pieņēma īstenošanas lēmumus, ar kuriem 2018. gadā diviem no minētajiem pieteikumiem tika piešķirts finansiāls pabalsts no Solidaritātes fonda un viens pieteikums tika noraidīts. Ceturtā, decembra beigās saņemtā, pieteikuma izvērtēšana tika pabeigta 2019. gadā.

BULGĀRIJA

Bulgārijas dienvidaustrumu daļā 2017. gada oktobra beigās neparasti stipras lietusgāzes un spēcīgas vētras radīja postījumu tiltiem, drenāžas kanāliem, aizsargvaļņiem un pamatinfrastruktūrai.

2018. gada 11. janvārī Bulgārija iesniedza pieteikumu Solidaritātes fonda palīdzībai, iekļaujoties 12 nedēļu termiņā no 2017. gada 25. oktobra, kad bija nodarīti pirmie postījumi. Bulgārijas iestādes lēsa, ka katastrofas radītie kopējie tiešie zaudējumi ir 90,329 miljoni EUR. Pieteikums tika iesniegts, pamatojoties uz regulas 2. panta 3. punktā minētajiem "reģionālu katastrofu" noteikumiem. Plūdu radītie zaudējumi Burgasā veidoja 1,6 % no attiecīgā Jugoiztočenas (*Yugoiztochen) NUTS* 2. līmeņa reģiona IKP un tādējādi pārsniedza regulā noteikto 1,5 % robežvērtību.

Tāpēc pēc šā pieteikuma iesniegšanas Bulgārija bija tiesīga saņemt Solidaritātes fonda pabalstu 2 258 225 EUR apmērā. Lai gan Bulgārija bija pieteikusies uz avansa maksājumu, to nebija iespējams izmaksāt, jo pastāvēja sākotnējas neskaidrības par pieteikuma atbilstību.

KIPRA

Kopš 2016. gada septembra Kiprā bija ļoti maz nokrišņu un ārkārtīgi augsta gaisa temperatūra, kas izraisīja sausumu, ražas zudumu, lauksaimniecībai un iedzīvotājiem nepieciešamā ūdens trūkumu, kā arī ūdens apgādes sistēmu problēmas. Tāpēc 2018. gada augustā Kipras iestādes nolēma iesniegt pieteikumu Solidaritātes fonda finansiālajai palīdzībai.

Savā pieteikumā Kipra apgalvoja, ka sausuma radītie kopējie tiešie zaudējumi ir 117,601 miljons EUR, no kura 26,892 miljoni EUR saistīti ar zaudējumiem lauksaimniecībā. Atlikušie 90,709 miljoni EUR konstatēto zaudējumu saistīti ar ūdens nozari.

Konstatēto zaudējumu summa pārsniedza lielo katastrofu robežvērtību, kas noteikta Solidaritātes fonda izmantošanai un bija piemērojama Kiprai 2018. gadā, — 107,031 miljonu (t. i., 0,6 % no IKP). Tomēr "zaudējumu" daļu, kas ietvēra aprēķinātās turpmākās izmaksas, t. i., izmaksas aptuveni 46 miljonu EUR apmērā, kuras attiecas uz atsāļota ūdens ražošanu un kuras paredzamas pēc pieteikuma iesniegšanas dienas līdz 2019. gada beigām, nevarēja tikt pieņemtas kā daļa kopējo tiešo zaudējumu regulas noteikumu ietvaros. Tāpēc pieņemto kopējo tiešo

zaudējumu summa bija krietni mazāka par robežvērtību, kas noteikta Solidaritātes fonda izmantošanai.

Kipra savā pieteikumā arī pieprasīja avansa izmaksu. Tomēr, tā kā sākotnējā izvērtējumā tika norādīts, ka atbilstošie kopējie tiešie zaudējumi nesasniedz attiecīgo robežvērtību, avansu nevarēja izmaksāt.

Komisija secināja, ka sausums Kiprā neatbilst regulā noteiktajiem nosacījumiem, kas jāizpilda, lai varētu izmantot ESSF, un tāpēc Kipra nav tiesīga saņemt finansiālu pabalstu no fonda. Tāpēc pieteikums netika pieņemts.

RUMĀNIJA

Laikā no 2018. gada jūnija vidus līdz augusta sākumam Rumānijas ziemeļaustrumu reģionu skāra stipras, atkārtotas lietusgāzes, kas izraisīja spēcīgus plūdus, kuri radīja lielu kaitējumu infrastruktūrai un mājsaimniecībām, kā arī zaudējumus lauksaimniecībā.

2018. gada 7. septembrī, iekļaujoties 12 nedēļu termiņā pēc dienas, kad parādījās pirmie postījumi, Rumānija pieteicās Solidaritātes fonda atbalstam.

Tās sākotnējā pieteikumā ziņotie zaudējumi bija krietni mazāki par nepieciešamo robežvērtību — 1,5 % IKP (t. i., 237,96 miljoniem EUR attiecībā uz ziemeļaustrumu reģionu). 2018. gada 9. oktobrī Rumānijas iestādes, iepriekš par to paziņojušas Komisijai, iesniedza pārskatītu pieteikumu, kurā norādīti kopējie tiešie zaudējumi, kas bija palielinājušies līdz 327,692 miljoniem EUR. Šī summa bija 2,07 % reģiona IKP un tādējādi pārsniedza robežvērtību. Komisijas analīzē attiecībā uz Rumānijas pārskatīto pieteikumu norādīts, ka joprojām pastāv vairākas neatbilstības. Tāpēc Komisija Rumānijas iestādēm lūdza skaidrojumu, ko tās iesniedza 2018. gada 14. decembrī.

Tā kā 2018. gada beigās vēl nebija pieņemts lēmums par minēto pieteikumu, par to tiks ziņots 2019. gada ziņojumā par Solidaritātes fondu. Rumānija nav pieprasījusi avansa maksājumu.

ITĀLIJA

2018. gada oktobrī un novembra sākumā vairumu Itālijas reģionu no Alpu teritorijām ziemeļos uz leju līdz Sicīlijai skāra atkārtotas spēcīgas lietusgāzes un spēcīgi vēji, kas izsauca plūdus un zemes nogruvumus, izraisot nesenajā vēsturē postošāko rudeni ar lielu skaitu nelaimes gadījumu un plašu fizisko kaitējumu.

Itālija iesniedza pieteikumu finansiālam pabalstam no Solidaritātes fonda 2018. gada 20. decembrī, iekļaujoties 12 nedēļu termiņā no dienas, kad tika reģistrēti pirmie postījumi.

Tā kā 2018. gada beigās vēl nebija pieņemts lēmums par minēto pieteikumu, par to tiks ziņots 2019. gada ziņojumā par Solidaritātes fondu. Itālija nav pieprasījusi avansa maksājumu.

3. FINANSĒŠANA

Pārskata periodā Eiropas Parlaments un Padome kā budžeta lēmējinstitūcija apstiprināja 10 Solidaritātes fonda finansiālā pabalsta gadījumus, kā bija ierosinājusi Komisija. Komisija izklāstīja savus priekšlikumus par Solidaritātes fonda izmantošanu četrās grupās.

- **2017. gada budžeta 4. grozījumu projekts** ietvēra tikai Solidaritātes fonda palīdzību Itālijai saistībā ar 2016./2017. gada zemestrīcēm. To pieņēma 2017. gada 13. septembrī, piešķirot summu 1 196 797 579 EUR apmērā. Tā kā 2016. gadā jau bija izmaksāts avanss 30 miljonu EUR apmērā, atlikums 1 166 797 579 EUR apmērā tika izmaksāts 2017. gada 6. novembrī pēc Komisijas Īstenošanas lēmuma, ar ko piešķir palīdzību Itālijai, pieņemšanas.

- **2018. gada budžeta 1. grozījumu projekts** tika pieņemts 2018. gada 30. maijā un attiecās uz palīdzību Francijai, Portugālei, Spānijai un Grieķijai (Lesbai) par kopējo summu 104 166 951 EUR.

- **2018. gada budžeta 4. grozījumu projekts** tika pieņemts 2018. gada 31. maijā un attiecās uz palīdzību Grieķijai (Kosai), Polijai, Lietuvai un Bulgārijai par kopējo summu 33 992 206 EUR.

- Par ierosināto **palīdzību Latvijai** netika pieņemts budžeta grozījumu projekts, jo nepieciešamās apropriācijas sedza no iepriekš 2018. gada budžetā avansa maksājumiem paredzētās summas. Budžeta lēmējinstitūcija apstiprināja 17 730 519 EUR izmantošanu 2018. gada 14. novembrī.

Komisijas ierosināto atsevišķo palīdzības summu aprēķins balstījās uz 2002. gadā ieviesto un kopš tā laika vienmēr izmantoto metodi. Tā balstās uz kopējo tiešo katastrofas radīto zaudējumu un skartās valsts relatīvās labklājības attiecību, kā atspoguļots lielo katastrofu robežvērtībā (sk. 1. pielikumu).

Attiecīgi lielām katastrofām piemēro divu posmu progresīvu sistēmu, atbilstoši kurai valsts saņem zemāku atbalsta likmi — 2,5 % kopējo tiešo zaudējumu — attiecībā uz zaudējumu daļu, kas ir mazāka par robežvērtību, un lielāku atbalsta daļu — 6 % — attiecībā uz zaudējumu daļu, kas ir lielāka par robežvērtību. Abas summas saskaita. Attiecībā uz reģionālajām un kaimiņvalstu katastrofām piešķir summu, kas atbilst 2,5 % kopējo tiešo zaudējumu.

Tiklīdz Parlaments un Padome bija apstiprinājuši izmantošanu un ES budžetā nodrošinājuši nepieciešamās budžeta apropriācijas, Komisija pieņēma tādus īstenošanas lēmumus, ar kuriem piešķīra palīdzību atsevišķajām valstīm un pēc kuriem tika izmaksātas pilnas summas. Gadījumos, kad bija piešķirts avanss, tika izmaksāts tikai pilnā pabalsta atlikums.

Īstenošanas lēmumu pielikumos iekļautas iestādes, kuras saņēmējvalstis norīkojušas Solidaritātes fonda pabalsta īstenošanai, par revīziju un kontroli atbildīgā neatkarīgā iestāde un naudas paredzētā izmantojuma vispārīgs apraksts.

Solidaritātes fonda palīdzība, kas apstiprināta 2017./2018. gadā

Saņēmējvalsts	**Katastrofa**	**Kategorija**	**Avansa maksājums**	**Atbalsta summa (**EUR)
Itālija	Zemestrīces Apenīnos 2016./2017. gadā	Liela katastrofa	Jā (2016. gads)	1 196 797 579
Francija	Viesuļvētras "Irma" un "Marija" Senmartēnā un Gvadelupā	Reģionāla katastrofa	Jā	48 906 025
Grieķija	Zemestrīce Lesbā 2017. gadā	Reģionāla katastrofa	Jā	1 359 119
Grieķija	Zemestrīce Kosā 2017. gadā	Reģionāla katastrofa	Nē	2 535 796
Latvija	Plūdi 2017. gadā	Liela katastrofa	Nē*	17 730 519
Lietuva	Plūdi 2017. gadā	Liela katastrofa	Nē*	16 918 941
Polija	Vētra 2017. gadā	Reģionāla katastrofa	Nē*	12 279 244
Portugāle	Meža ugunsgrēki 2017. gadā	Liela katastrofa	Jā	50 673 132
Spānija	Ugunsgrēki Galisijā 2017. gadā	Kaimiņvalsts katastrofa	Nē	3 228 675
Bulgārija	Plūdi Burgasā 2017. gadā	Reģionāla katastrofa	Nē	2 258 225
KOPĀ				**1 352 687 255**

* Nav pieprasīts.

4. PALĪDZĪBAS PASĀKUMU IZBEIGŠANA

Komisija izbeidza piecus Solidaritātes fonda palīdzības pasākumus 2017. gadā un divus — 2018. gadā. Regulas 8. panta 2. punktā paredzēts, ka 18 mēnešos no finansiālā pabalsta piešķiršanas dienas saņēmējvalsts iesniedz ziņojumu par finanšu izlietojumu (turpmāk "īstenošanas ziņojums") kopā ar paziņojumu, kurā pamato izdevumus (turpmāk "paziņojums par pamatotību").

➢ *2017. GADĀ IZBEIGTĀS PALĪDZĪBAS GADĪJUMI*

Rumānija, plūdi 2008. gadā. Solidaritātes fonda finansiālais pabalsts bija 11 785 377 EUR. Īstenošanas ziņojumu un paziņojumu par pamatotību Rumānija iesniedza 2012. gada aprīlī. Balstoties uz informāciju, kuru Rumānijas iestādes norādījušas īstenošanas ziņojumā, kopējais tai pieejamais Solidaritātes fonda pabalsts bija 13 537 590,96 EUR (tai skaitā 1 752 213,96 EUR peļņa no procentiem un valūtas kursa atšķirībām) un tika pilnībā izmantots Solidaritātes fonda darbību īstenošanai.

Rumānija, plūdi 2010. gadā. Solidaritātes fonda finansiālais pabalsts bija 24 967 741 EUR. Īstenošanas ziņojums un paziņojums par pamatotību tika iesniegts 2013. gada februārī. Rumānija ziņoja par neiztērētu summu 916 334,47 EUR apmērā, kā arī neatbilstīgiem izdevumiem 1 229 401,86 EUR apmērā. Atgūstamo summu Komisija saņēma 2017. gada 27. jūlijā.

Rumānija, sausums un ugunsgrēki 2012. gadā. Solidaritātes fonda finansiālais pabalsts bija 2 475 689 EUR. 2015. gada martā Rumānijas iestādes oficiāli pieprasīja īstenošanas perioda pagarinājumu, kurš tika piešķirts. Pēc gada Rumānija iesniedza īstenošanas ziņojumu (gala ziņojumu, kā arī paziņojumu par pamatotību). Rumānijas iestādes ziņoja, ka kopējo summu nebija iespējams pilnībā izmantot tā, kā sākotnēji plānots, un 2 247 413,72 EUR nav iztērēti. Šo summu Komisija atguva un saņēma 2017. gada 27. jūlijā.

Slovēnija, plūdi 2012. gadā. Solidaritātes fonda finansiālais pabalsts bija 14 081 355 EUR. Īstenošanas ziņojums un paziņojums par pamatotību tika iesniegts 2015. gada jūlijā (pēc piešķirta divu mēnešu pagarinājuma). Pamatojoties uz Slovēnijas iesniegto informāciju, atbilstīgo izdevumu summa bija 15 416 839 EUR, kas pārsniedza Solidaritātes fonda pabalstu — 14 081 355 EUR. Paziņojums par pamatotību tika pieņemts, un palīdzība tika izbeigta.

Vācija, plūdi 2013. gadā. Solidaritātes fonda finansiālais pabalsts bija 360 453 575 EUR. Īstenošanas ziņojums un paziņojums par pamatotību tika iesniegts 2016. gada martā. Vācija ziņoja par atbilstīgiem izdevumiem 391 415 389,57 EUR apmērā, kas pārsniedza Solidaritātes fonda pabalstu — 360 453 575 EUR. Pēc vairāku jautājumu noskaidrošanas saistībā ar paziņojumu par pamatotību palīdzība tika izbeigta.

- ***2018. GADĀ IZBEIGTĀS PALĪDZĪBAS GADĪJUMI***

Francija, vētra "Ksintija" 2010. gadā. Solidaritātes fonda finansiālais pabalsts bija 35 635 750 EUR. Īstenošanas ziņojums un paziņojums par pamatotību tika iesniegts 2012. gada oktobrī. Pamatojoties uz Francijas iesniegto informāciju, atbilstīgo izdevumu summa bija 35 619 808,48 EUR, kas bija mazāka par Solidaritātes fonda pabalstu. Atgūstamo summu Komisija saņēma 2018. gada 15. novembrī, un palīdzība tika izbeigta.

Polija, plūdi 2010. gadā. Solidaritātes fonda finansiālais pabalsts bija 105 567 155 EUR. Īstenošanas ziņojums un paziņojums par pamatotību tika iesniegts 2013. gada janvārī. Pamatojoties uz Polijas iesniegto informāciju, atbilstīgo izdevumu summa bija 110 599 250,11 EUR, kas pārsniedza Solidaritātes fonda pabalstu. 5 032 095,11 EUR lielā atšķirība starp izdevumiem, kas radušies, un saņemto summu radās valūtas kursa peļņas dēļ. Tomēr neliela summa 253,31 EUR apmērā netika iztērēta, un tā bija jāatgūst. Pēc maksājuma saņemšanas 2018. gada 27. aprīlī palīdzība tika izbeigta.

5. SECINĀJUMI

2017. un 2018. gadā atkal pierādījās, ka dabas katastrofu skaits, veids un smaguma pakāpe ir neparedzama. Lai gan jāatzīst, ka vispārēji apmēram divas trešdaļas Solidaritātes fondam iesniegto pieteikumu veido pieteikumi attiecībā uz katastrofāliem plūdiem, pārskata periodu iezīmēja arī spēcīgas vētras, meža ugunsgrēki un zemestrīces.

Viens no notikumiem — katastrofālā zemestrīce Apenīnu centrālajā daļā — īpaši izcēlās, jo tā krietni pārspēja Solidaritātes fonda vēsturē pieredzētos gadījumus gan nodarīto postījumu, gan izmantotās palīdzības ziņā. Lai gan parasti fonda maksimālais budžeta piešķīrums gadā netiek pilnībā izmantots, šim gadījumam bija nepieciešama summa, kas pārsniedz divus pilnus gada piešķīrumus. Tas tika

veiksmīgi atrisināts, liekot lietā daudzgadu finanšu shēmā iekļauto elastību, kas paredz neiztērēto summu pārnešanu par vienu gadu, un pirmo reizi izmantojot regulā noteikto iespēju daļu nākamā gada piešķīruma izmantot agrāk. Abi šie faktori izrādījās būtiski Solidaritātes fonda veiksmīgai pārvaldībai.

Interesanti, ka ne visas dalībvalstis pieprasīja avansa maksājumu. Lai gan Komisija nezina ar šiem gadījumiem saistītos iemeslus, tas varētu būt saistīts ar saņemamo summu nelielo apmēru. Vairākos gadījumos Solidaritātes fonda pabalsti bija mazāki par 10 miljoniem EUR, tāpēc avanss 10 % apmērā būtu tikai daži simti tūkstošu EUR. No otras puses, daži pieteikumi pēc sākotnējā izvērtējuma veikšanas izrādījās pieprasīto avansa maksājumu apstiprināšanai nepietiekami ticami.

Visbeidzot, neraugoties uz to, ka, pārskatot regulu 2014. gadā, tās darbības jomā tika nepārprotami iekļauts arī sausums, sausumu joprojām ir grūti izvērtēt. No vienas puses, šķiet, ka skaidri noteikt cīņai ar sausuma ietekmi paredzēto pirmo valsts pasākumu datumu ir sarežģītāk, nekā paredzēts, tomēr tas ir svarīgi pieteikuma iesniegšanas termiņa noteikšanai. No otras puses, sausuma radītos zaudējumus, jo īpaši lauksaimniecībā, bieži vien var pilnībā konstatēt tikai daudzus mēnešus pēc pieteikuma iesniegšanas termiņa, tāpēc pieteikumu iesniedzējiem ir grūti iesniegt nepieciešamo informāciju laikus.